

Olje- og energidepartementet
PB 8148 Dep
0033 Oslo

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
07/ 01490- 79	
DATO 12 DES. 2007	
AN	EKSP.
501 Energi	

Deres ref.:

Saksbehandler:
ANSN

Vår ref.:
16673v1

Dato:
11.12.2007

Investeringsplikt - innspill til departementets evaluering av energiloven

Innledning

Olje- og energidepartementet ("OED") har i forbindelse med den pågående evalueringen av energiloven fått utarbeidet en rapport av ECON Pöyry om vilkår for ny kraftproduksjon datert 8. oktober 2007. Ett av temaene som kommenteres i ECON Pöyrys rapport er investeringsplikt som mulig virkemiddel for å fremme tilknytning av ny kraftproduksjon. Spørsmålet om investeringsplikt er også gjennomgått i NVEs rapport "Investeringsplikt?" (september 2007).

I OEDs invitasjon til høringsmøte den 27. november 2007 ble interesserte parter invitert til å inngi kommentarer til departementet og de utredningene OED har fått utarbeidet innen 11. desember 2007.

Eidsiva Energi stiller seg generelt sett bak de innspill som EBL har sendt inn til evalueringen av energiloven. Dette gjelder også EBLs innspill knyttet til nettregulering og forslaget om investeringsplikt. Eidsiva ønsker likevel med dette å utdype innspillene vedrørende forslaget til investeringsplikt.

Dette innspillet er også et resultat av drøftinger mellom flere av de største nettselskapene i Norge.

Eidsiva Nett AS har et kraftnett med utstrekning på ca 20 000 km, bestående av regionalnett i hele Hedmark og Oppland og distribusjonsnett i 14 kommuner i Hedmark og fem kommuner i Oppland. Til sammen betjener Eidsiva Nett AS ca 134 000 nettkunder.

Eidsiva mener at innføring av investeringsplikt vil være uheldig både for nettselskapene og for sluttbrukerne. Innføring av investeringsplikt vil innebære at nettselskapene tvinges til å foreta investeringer som ikke gir nettselskapene rimelig avkastning på investert kapital.

Problemene knyttet til utilstrekkelige investeringsinsentiver i dagens reguleringsmodell, må løses ved å endre reguleringsmodellen, og ikke ved å pålegge ulønnsomme investeringer.

Econ Pöyrys rapport

ECON Pöyry har på oppdrag fra OED utredet vilkårene for investeringer i ny kraftproduksjon. ECON Pöyry konkluderer med at "manglende koordinering mellom forbruk, produksjon og nett vil fortsatt være en utfordring" med dagens reguleringsregime. ECON Pöyry fremholder derfor at det kan være nødvendig med situasjonsspesifikke virkemidler.

Ett av de virkemidlene som fremholdes er å pålegge nettselskapene investeringsplikt. ECON Pöyry konkluderer ikke endelig med at investeringsplikt vil være et riktig virkemiddel, men fremholder at investeringsplikt "bør utredes nærmere både juridisk og økonomisk før det fattes noen beslutning". I den forbindelse fremholder ECON Pöyry at "(s)ærlig må samspillet med den økonomiske reguleringen avklares".

ECON Pöyry går med andre ord ikke like langt som NVE, som i sin rapport anbefaler innføring av plikt for nettselskapene til "om nødvendig investere i nettanlegg for å sikre en nettmessig tilrettelegging for ny kraftproduksjon".

Konsekvenser av investeringsplikt

Slik Eidsiva ser det vil innføring av investeringsplikt være en uheldig løsning på et problem som er skapt ved utformingen av dagens reguleringsmodell. Ett av de kriteriene som skulle være styrende da OED i 2002 ga NVE i oppgave å utrede og utforme ny reguleringsmodell fra og med 1997 var "insentiver til investeringer".¹ Erfaringene med den nye modellen har imidlertid vist at den nye reguleringsmodellen ikke har klart å gi bedriftsøkonomiske insentiver til å realisere samfunnsøkonomisk rasjonelle investeringer.

Problemet med manglende insentiver i reguleringen, må etter Eidsivas oppfatning løses ved å endre reguleringsmodellen slik at modellen gir de insentiver overordnede myndigheter mener den skal gi, og ikke ved tiltak som investeringsplikt.

Innføring av investeringsplikt innebærer ett brudd med den etablerte ordning hvor spørsmålet om utformingen av nettet i det alt vesentlige er nettselskapets oppgave og ansvar, og hvor regulators rolle primært er å vurdere nettselskapets utbyggingsplaner i forbindelse med vurdering av konsesjonssøknader. Slik Eidsiva ser det vil en ordning hvor NVE eller andre myndigheter skal gi nettselskapene pålegg om enkeltutbygginger eller forsterkninger av bestemte linjestrekk være ressurskrevende, og en slik ordning vil kunne føre til en lite helhetlig utvikling og utbygging av nettet.

Eidsiva og andre nettselskaper ønsker å tilrettelegge for ny produksjon. Utgangspunktet må imidlertid være at økt aktivitet og økte investeringer skal gi avkastning – forutsatt at investeringene er samfunnsøkonomisk rasjonelle. Problemet i dag er ikke at bedriftsøkonomisk rasjonelle investeringer hvor nettselskapene har tilfredsstillende sikkerhet for at investeringen vil gi rimelig avkastning ikke blir foretatt. Problemet med dagens reguleringsmodell, er at enkelte samfunnsmessig ønskelige investeringer ikke blir

---

¹ NVE dokument 9/2005 slide 10.

foretatt fordi de vil gi bedriftsøkonomisk negative konsekvenser for nettselskapene i form av redusert inntektsramme og redusert avkastning. Sett hen til at vi allerede har tilknytningsplikt ved tilstrekkelig kapasitet, vil pålegg om investeringsplikt kun være aktuelt i forhold til investeringer som er bedriftsøkonomisk ulønnsomme og som vil medføre tap for nettselskapene.

Eidsiva vil understreke at retten til rimelig avkastning på investert kapital gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet er et fundamentalt prinsipp som lovgiver klart har gitt uttrykk for at skal ligge til grunn for utformingen av reguleringen av nettselskapene. Innføring av investeringsplikt for investeringer som vil ha bedriftsøkonomisk negative konsekvenser vil stå i strid med dette klare utgangspunktet.

En utvikling med sterkere detaljstyring av nettselskapene, samt innføring av plikt til å foreta bedriftsøkonomisk ulønnsomme investeringer, vil bidra til å gjøre den norske nettbransjen enda mindre attraktiv for kapital og investorer enn det den er i dag. Som følge av uforutsigbare rammevilkår er nettbransjen allerede i dag et lite interessant investeringsobjekt. At nettvirksomhet er lite interessant som investeringsobjekt, bidrar til å hindre samfunnsmessig rasjonelle omstruktureringer og sammenslåinger og fører dermed til en sementering av nettbransjen. En sementering av bransjestrukturen er negativt på lang sikt, da dette vil kunne hindre rasjonalisering, innovasjon og nytenkning – noe som til slutt går ut over sluttbrukerne i form av høyere priser og dårligere tjenester.

Oppsummering

Eidsivas syn er, som gjennomgått ovenfor, at innføring av investeringsplikt har en rekke uheldige konsekvenser både for nettselskapene, regulator og for nettkundene. Eidsiva vil derfor på det sterkeste advare mot innføring av regler om investeringsplikt, og anmoder OED om heller å ta skritt for å sikre at samfunnsøkonomisk rasjonelle investeringer også blir bedriftsøkonomisk lønnsomme.

Med vennlig hilsen

Eidsiva Nett AS

Morten Aalborg
Direktør

Kopi: NVE